

Schepen, die achter de horizon verdwijnen, zie je niet meer, maar ze zijn er nog wel

Door Jan Houter

VLIELAND - Deze woorden sprak Ton van der Werf, toen hij de maritiem schilder Peter J. Sterkenburg bij diens begrafenis herdacht. Toepasselijke woorden, treffende woorden voor een geweldig getalenteerd kunstschilder, die plotseling, veel te jong, op 44-jarige leeftijd, dood in zijn woning in het Friese Zürich werd aangetroffen. Dat gebeurde op 23 april 2000.

Een schilder die dankzij de hulp van Ton en Marga van der Werf volledig doorbrak in het verre oosten. Hij, Ton van der Werf, nu oud-directeur van de KLM in Hongkong, had vanaf het eerste begin dat hij werk zag van Peter, de stellige overtuiging dat hier een groot talent tot een groot kunstenaar werd. Samen met zijn echtgenote heeft hij in 1990 veel overredingskracht moeten gebruiken om de bescheiden Fries naar Hongkong te halen. Het gelukte en in tien jaar tijd groeide de naam van Peter Sterkenburg uit tot de rij der hele groten. En terecht!

Als ik in de hotels "Anna Caspari" en "Zeezicht" in Harlingen verblijf, dan kijk ik altijd met grote bewondering naar de doeken. De persoon die de olieverven gemaakt had interesseerde mij in eerste instantie nog allerminst. Ik vond ze gewoon mooi. Vooral die van de "Kleine Vlieland" in het ijs voor Harlingen. Tijdens de strenge winterperiode van februari 1942 kwam het schip vast te zitten en gingen de passagiers lopend over het ijs van boord.

Ik vroeg de toenmalige eigenaar van "Anna Caspari", Jierk Zijlstra, of hij het doek uit zijn verzameling wilde verkopen. Uiteraard was zijn antwoord NEE.

André Postma van hotel "Zeezicht" heeft ook al zo'n mooie collectie in zijn bedrijf hangen.

In het fraaie boekwerk "Met de zee verbonden", in 2001 geschreven in opdracht voor de "Stichting Maritieme Schilderijen Peter J. Sterkenburg" door Henri van der Zee en Ton van der Werf en voorzien van uitstekend fotowerk door Gert Fopma, staat o.a. het volgende te lezen:

"In de restaurants van Hotel Anna Caspari hangt, net als in Hotel Zeezicht, een groot aantal schilderijen waarmee de schilder dikwijls voor zijn maaltijden betaalde."

Deze hotelhouders zullen nu helemaal met grote voldoening terugdenken aan het feit dat Peter Sterkenburg met hen de deal maakte om voor het gemak bij hen lekker te kunnen eten en een schilderij te maken in plaats van geldelijk af te rekenen.

Beiden vertelden mij dan met gepaste trots over de realistische doeken die zij hebben hangen. Zij waren blij met de

doeken, maar beseften toen ook nog niet dat de naam van Peter Sterkenburg zo groot en bijzonder zou worden.

Vakanties op Vlieland

Op Vlieland leerde ik de zuster van Peter Sterkenburg kennen, Femke, echtgenote van Huub van Batum. Ze was op Vlieland met vakantie en toen in een toevallig gesprek naar voren kwam dat zij de zuster van de door mij zo gewaardeerde schilder was, heb ik haar gevraagd of ik voor het Vlieland Magazine een verhaal over hem mocht schrijven en hier is het resultaat.

Peter Sterkenburg werd op 18 december 1955 in Harlingen geboren. Zijn vader, Joost Joshua, was zeeman.

Meerdere malen verbleef de familie op Vlieland met vakantie. Peter stond bekend als een ondeugend knaapje. Een steeds terugkerende anekdote in de familie:

"Na een uitputtende dag met Peter en zijn zus Tania, tijdens een vakantie op Vlieland, lagen beiden eindelijk in bed en kon moeder Ans eens even rustig een glaasje tot zich nemen. Spoedig zag zij echter dat voorbijgangers op straat lachend naar boven keken. Zende de trap op om te zien wat er aan de hand was en ontdekte toen dat Peter druk bezig was de zoveelste tube tandpasta uit te knijpen in de richting van het gemuurseerde publiek."

Toen moet hij al het juiste gevoel gekregen hebben om met tubes om te gaan.

In 1962 besloot vader Joost de zee vaarwel te zeggen en trok het gezin naar Haansteede in Zeeland, waar vader de leiding kreeg over hotel "De Witte van Haansteede". Dat duurde echter een paar jaar.

Het gezin wilde zich weer in het noorden vestigen, maar toen overleed vader op nog maar 36-jarige leeftijd. Moeder en kinderen gingen daarna in Franeker wonen.

Op Vlieland werd weer regelmatig vakantie gehouden, nu in het eigen tenthuisje "Grietje".

Op een dag was er een wedstrijd zandfiguren maken uitgeschreven. Peter was wildenthousiast en meldde zich onmiddellijk. Met de hulp van de andere kinderen maakte hij een prachtige sfinx, waarmee hij de eerste prijs won. De prijs - een kartonnen limonade, was echter een enorme afknapper.

Het begin

Later viel hij op met tekenen op school, maar Peter wist niet goed wat hij wilde gaan doen. Hij vervulde zijn dienstplicht bij het 47^e Pantser Infanterie Bataljon te Havelte. Zijn talent bleef zijn officieren niet onopgemerkt. Bijna uit wanhoop, omdat zij niet goed wisten wat zij moesten beginnen met deze rekrut, gaven ze hem enige schilderopdrachten. Zo werd hij tot nu toe de enige schilder- en enige bataljonsschilder.

Hij schilderde legeressen op de muren van een officiersmess en ontwierp een wapenschild voor zijn kazeme in Havelte, de Menno van Coehoorn.

Na zijn dienstplicht werd de studie aan de Academie "Ubbo Emmius" in Leeuwarden een flop. Hij zag na enige tijd die studie helemaal niet zitten. Hij vond het allemaal flauwekul.

Hij besloot zichzelf te ontwikkelen en zijn eigen stijl uit te vogelen.

Zoals het vele kunstenaars in den beginne vergaakt, er moest brood op de plank komen, dus dan eerst maar serie-

werk. Kippen schilderen. Ze gingen als zoete broodjes voor een paar tientjes van de hand. Langzamerhand kwamen er bescheiden opdrachten.

Het bovengenoemde boek geeft alles over de korte grote carrière van Peter weer. Ik zal daar verder niet over uitwijden.

Naast Ton en Marga van der Werf is ook kunsthandelaar Aard Koster van groot belang geweest voor de ontwikkeling van Peter. Hij zag Peter helemaal zitten.

In mei 1985 besloot Koster voor de eerste maal een echte tentoonstelling over het werk van Peter te organiseren in zijn kunstgalerie in Schoorl. Van de 40 doeken werden er 35 verkocht! Voor het eerst had Peter het gevoel in goede handen te zijn.

"Zo'n kunstenaar vind ik nooit meer".

Tegenslagen

Een reeks aan tegenslagen zou de familie einde twintigste eeuw treffen. In 1998 overleed Peters tweede vader, Johan van Drooge.

Op 19 januari 2000 overleed, al even plotseling, na een hartaanval op 41-jarige leeftijd de broer van Peter, Rob.

Een paar maanden later, 23 april 2000,

Dit pas ontdekte schilderij hangt bij de oud-Vlieland-familie Matser, sinds kort woonachtig in Doorwerth.

vond zwager Huub Peter-levenloos aan in zijn woning onder de dijk in Zürich. Door verdriet overmand stierf een dag later, 24 april, op 72-jarige leeftijd, moeder Ans.

In 2001 was er in het museum "Het Hannemahuis" een expositie, gewijd aan het werk van deze bijzonder getalenteerde schilder. Een expositie die aangaf wat een diversiteit aan schilderijen hij heeft gemaakt.

Werken die in nog geen tien jaar tijd over de gehele wereld werden verspreid. Naast een man als o.a. Donald Trump hebben de Holland America Lijn, Smit International en de Stichting Maritiem Erfgoed zijn werk erkend en één of meerdere "Sterkenburgs" aangekocht.

Hij was de laatste jaren van zijn leven zo succesvol dat zijn schilderijen al verkocht waren voordat hij ze klaar had. Op een lijstje aan zijn kasteur stonden de vele speciale opdrachten die hij ooit nog eens had moeten maken.

Peter Sterkenburg is zonder twijfel één

van de voornaamste Nederlandse maritieme schilders van de twintigste eeuw geworden. Zij die werk van deze bescheiden kunstenaar hebben hangen zijn gelukkige bezitters.

Weer een schilderij ontdekt

Na het lezen van een verhaal over Peter Sterkenburg in het tijdschrift Vlieland Magazine nr. 3 van 2002 reageerde enige tijd geleden de oud-Vlieland Joop Matser, sinds kort wonende in Doorwerth. Hij meldde dat zij samen met zijn echtgenote Tine, na het lezen van het verhaal, nieuwsgierig naar een schilderij, dat in de gang hing, waren gelopen en tot hun stomme verbazing en geluk ontdekten dat zij een echte Sterkenburg aan de wand hadden hangen. Het doek hebben ze enige jaren geleden in Den Haag gekocht. De betreffende galeriehouder had de Matser's weten over te halen het doek te kopen. Omdat het achteraf toch niet helemaal paste in de sfeer van de woonkamer werd het doek gedegeerd naar de gang. Nu siert het weer de woonkamer van de familie.

Het doek is 48 cm. breed en 38 cm. hoog en deze melding zal zeker ook voor de "Stichting Maritieme Schilderijen Peter J. Sterkenburg" een welkom bericht zijn. Wie heeft er nog meer een tot nu toe onbekend schilderij van Peter Sterkenburg hangen? Gelieve contact op te nemen met Jan Houter, tel. 0562-451920.

Noot: Het boek "Met de zee verbonden" is Nederlandstalig uitverkocht. Liefhebbers kunnen nog wel Engelstalige exemplaren kopen. Zeker de moeite waard! Het adres van de Stichting luidt: H. Potma, Het Hoochhout 5, 8801 PE Franeker. Normale kostprijs: 35 Euro.

De Bark 'Laura' (geschilderd in 1993) De bark 'Laura' van de Harlinger houthandel Hubert Jans & Co. Dit schip is in de nacht van 6 oktober 1905 bij de Vliedehors op Vlieland vergaan.

Tjalken voor Harlingen. Stoomraderboot voor Harlingen (geschilderd in 1966) Op dit schilderij vaart een onbekende raderboot, rond 1880, de haven van Harlingen uit.

Droogdok van scheepswerf 'Welgelegen'

